sėje atsidengė duobės kraštas. Jos ilgis R–V kryptimi 219 cm, didžiausias plotis V gale – 66 cm, o gylis – nuo – 54–58 cm R gale iki 65–67 cm V gale. Duobės V pusėje iškastas 73–83 cm skersmens dubens pavidalo įgilinimas, kurio pakraščiai atsidengė 68–70 cm, o dugnas – 75–76 cm gylyje nuo žemės paviršiaus.

Duobės užpildą sudaro tamsiai juoda žemė, kurioje gausu degėsių, anglių, molio tinko fragmentų, smulkių ir skaldytų akmenų. Akmenys gulėjo netvarkingai išmėtyti, nesudarė taisyklingų sankaupų. Skaldytų ir smulkių akmenų daugiausia buvo duobės įgilinime, todėl manoma, kad čia buvęs židinys. Jame rasta ir didesnių anglies fragmentų.

Duobėje aptiktas pilko smiltainio akmens galąstuvėlis su skylute kampe, apžiestos ir žiestos keramikos šukių lygiu bei horizontaliais grioveliais puoštu paviršiumi.

Radiniai datuojami X–XIII a.

NAGARBA HILL-FORT FOOT SETTLEMENT

In 2003 the area of 2.5 m^2 in the territory of the fortified foot settlement of the Nagarba hill-fort was explored, where the disturbed cultural layer was detected and a part of the pit with a hearth was explored. The 45–47 cm thick top horizon of the cultural layer was destroyed by farming, while the bottom horizon is 8–23 cm thick. The hearth was built to the west and to the east, at the western end of the oblong pit and built into the ground up to 8 cm deep. It contained a lot of small and grained stones, charred wood particles and small pieces of coal. The bottom of the hearth was 76 cm deep from the surface.

During the explorations fragments of burnt clay plaster, sherds of wheelmade pottery with plain surface and surface decorated by horizontal notches and a sandstone hone were found. The finds were dated to the 10th–13th centuries.

In July 2003 in the explored area of the foot settlement, a wooden sculpture was erected to commemorate the 750th anniversary of the first mention of the name of Nagarba in the historical records (author Ramutis Mažeika).

SENOSIOS ĮPILTIES PILIAKALNIO GYVENVIETĖ

Julius KANARSKAS

Įpilties (Senosios Įpilties) piliakalnis su gyvenviete (Kretingos r.) (A 437KP) yra 0,8 km į Š ŠR nuo Įpilties ir Šventosios upių santakos, 0,3 km į R nuo Šventosios kairiojo kranto, Senosios Įpilties kaimo tvenkinio ŠŠV pakraštyje.

Tai vienas gražiausių ir įspūdingiausių Vakarų Lietuvos piliakalnių, kuris pirmąkart paminėtas 1253 m. balandžio 5 d. Kuršo vyskupo Heinricho rašte. XIII a. Įpilties pilis priklausė kuršių Duvzarės (Dvižarės) žemei ir galutinai kryžiuočių buvo sunaikinta 1263 m.

1933–1934 m. piliakalnį tyrinėjo Lietuvos švietimo ministerijos ir VDKM archeologinė ekspedicija, kuriai vadovavo generolas Vladas Nagevičius. Tyrinėjimai parodė, kad piliakalnis įrengtas I tūkst. pradžioje ir naudotas iki XIII a. antrosios pusės.

1998 m. žvalgomuosius piliakalnio ir gyvenvietės tyrimus vykdė LII archeologas Romas Jarockis.

2003 m. Senosios Įpilties bendruomenė šventė Įpilties 750 metų jubiliejų. Ta proga prie piliakalnio pastatyta ir atidengta skulptūra, vaizduojanti kuršių karį – pilies gynėją. Ją sukūrė tautodailininkas medžio drožėjas Raimundas Puškorius (Kretinga). Skulptūrai vieta parinkta į V nuo piliakalnio, papilio gyvenvietės pakraštyje, prie tvenkinio. Čia žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu ištirtas 4 m^2 dydžio ir iki 70–80 cm gylio plotas, kuriame aptikta sunaikinto kultūrinio sluoksnio pėdsakų.

Kultūrinis sluoksnis čia buvęs iki 28–30 cm storio, visas perartas. Armuo tamsios spalvos, negausiai maišytas su angliukais ir degėsiais. Apie čia buvusią gyvenvietę liudija arime rastas nedidelis degto molio tinko fragmentas ir lipdyto puodo šukė. Į V nuo tyrinėtos vietos esančioje pakilumoje kurmiarausių žemėje aptikta gargažė leidžia spėti, kad gyvenvietės V dalyje galėjo būti lydoma iš vietinės balų rūdos geležis.

Tyrinėta gyvenvietės dalis datuotina I tūkst. antrąja puse–II tūkst. pradžia.

SENOJI ĮPILTIS HILL-FORT SETTLEMENT

In 2003 in the territory of the Senoji Įpiltis hill-fort settlement, the area of 4m^2 was explored where the features of the destroyed cultural layer were detected. The cultural layer was up to 28–30 cm thick and it was ploughed up. The plough zone layer was black and mixed with little coal and charred wood particles. The settlement is evidenced by a small fragment of burnt clay plaster and a sherd of a handmade pot. In the western part from the area explored dross was found.

The explored part of the settlement is dated to the second part of the 1st millennium and the beginning of the 2nd millennium.

In June 2003 in the area explored a statue representing a Curonian warrior (the author – the folk artist Raimundas Puškorius) was erected to commemorate the 750th anniversary of the first mention of Įpiltis in historical records.

BERNOTŲ PILIAKALNIO PAPĖDĖS GYVENVIETĖ IR SENKAPIS

Vida KLIAUGAITĖ

2003 m. Bernotų piliakalnio su papėdės gyvenviete ir senkapio (Vilniaus r.) aplinkoje buvo vykdomi žvalgomieji archeologiniai tyrimai, susiję su planuojamo privažiavimo prie geografinio Europos centro rekonstrukcija bei projektuojama automobilių stovėjimo aikštele.

Bernotų piliakalnis yra 1,9 km į P–PV nuo Vilniaus–Molėtų ir Paberžės–Eitminiškių–Nemenčinės kelių sankryžos, 50 m į V nuo Vilniaus–Molėtų plento ir tiek pat į R nuo Girijos upelio ištakos iš Girijos ežero (vietinių vadinamo Bernotų ežeru), į Š nuo kelio iš Girijos kaimo į Vilniaus–Molėtų plentą. Greta esančioje kalvoje, už upelio, yra senkapis. Piliakalnį ir senkapį 1965 m. žvalgė LII, 1969, 1979 ir 1987 m. – MMT.

Piliakalnis ir senkapis apardyti kasant žvyrą. Į Š nuo piliakalnio yra aukštuma, kurioje buvusi papėdės gyvenvietė dabar beveik visiškai sunaikinta. Didelę, pailgą, 90x13–15 m dydžio piliakalnio aikštelę Š nuo buvusios aukštumos skiria kūgio formos, 3 m aukščio pylimas ir griovys už jo. P piliakalnio pašlaitė išstumdyta įrengiant kelią, o PV